

Munneke Lourens
advocaten

Ministerie van Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Onderwerp: concept besluit van het Ministerie van Justitie in verband met de verhoging van de aansprakelijkheidslimieten in het binnenlands personenvervoer
Ons kenmerk: Dossier 8344, Sargsyan (T)
Uw kenmerk: JUST 070450

Alphen aan den Rijn, 27 mei 2008

Geachte heer, mevrouw,

Op 5 juli 2007 zond ik zowel aan de Kamer Commissie van Verkeer en Waterstaat, als aan de Vaste Commissie voor Justitie een brief met betrekking tot de aansprakelijkheidslimieten in het personenvervoer, waarvan u bijgaand een kopie aantreft. De minister reageerde op 8 januari 2008 met een brief, waarin aangekondigd werd dat aan de aanpassing van de limieten werd gewerkt.

Inmiddels heb ik kennis kunnen nemen van het conceptbesluit van het Ministerie van Justitie in verband met de verhoging van de aansprakelijkheidslimieten in het binnenlands personenvervoer.

Het doet mij deugd dat de aansprakelijkheidslimiet voor dood en letsel van reizigers over de weg is verhoogd naar € 1.000.000,00 per reiziger. Ik begrijp dat de aansprakelijkheidslimiet voor de zee- en binnenvaart nog nader aangepast gaat worden, doch dat daarvoor eerst de internationale ontwikkelingen afgewacht dienen te worden. Eén en ander zal met belangstelling gevolgd worden.

Het is wat mij betreft echter niet inzichtelijk, waarom voor het vervoer over spoorwegen gekozen is voor een limiet ter hoogte van 175.000 rekeneenheden. Ik begrijp dat aansluiting is gezocht bij de Europese Verordening van 23 oktober 2007 betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer (hierna te noemen: spoorverordening). De Europese Spoorweg Verordening verwijst naar de Uniforme regelen betreffende het Internationaal Spoorwegvervoer (CIV). In artikel 28 van dit verdrag is onder het kopje "schadevergoeding in geval van letsel" opgenomen:

"In geval van verwonding of elk ander lichamelijk of geestelijk letsel van de reiziger omvat de schadevergoeding:

- a) De noodzakelijke kosten, met name die van behandeling en vervoer;*

Tauro kantorencentrum
Europadien 10
2006 BT Alphen aan den Rijn

Postbus 747
2000 AH Alphen aan den Rijn

t. 0172 44 11 00
f. 0172 44 11 24
e. info@munnekelourens.nl
www.munnekelourens.nl

b) *Het vermogensnadeel dat de reiziger lijdt door een gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, of door een toename van zijn behoeften.*"

In artikel 29 wordt vervolgens bepaald, dat *volgens het nationale recht* vastgesteld wordt in welke mate door de vervoerder andere dan de in artikelen 27 en 28 bedoelde personenschade vergoed dient te worden. Vervolgens wordt in artikel 30 aangegeven dat per reiziger een maximum bedrag van 175.000 rekeneenheden geldt, voor zover in het nationale recht een lager maximum bedrag is bepaald. Terecht wordt door de Minister van Justitie aangegeven dat het CIV (en dus de spoorverordening) daarmee de mogelijkheid biedt om een hogere personenlimiet te kiezen.

Dat lijkt ook aangewezen, omdat de keuze voor een limiet in de thans genoemde orde van grootte ertoe leidt dat juist *het vermogensnadeel door gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid of door toename van de behoeften*, zoals genoemd in art.28 sub b van het CIV grotendeels voor rekening van de benadeelde reiziger kan komen, hetgeen uitdrukkelijk niet de bedoeling is.

In de zaak van de NS-reizigster (Hof Amsterdam 12 augustus 2004, JA 2004, 7) en de zaak van de tramreizigster te Den Haag (uitspraak Rechtbank Den Haag d.d. 17 januari 2007, eerder toegezonden), speelde immers nu juist dat het vermogensnadeel, dat door deze slachtoffers werd geleden in verband met arbeidsongeschiktheid en toename van de behoeften door toepassing van de aansprakelijkheidslimiet grotendeels voor rekening van deze slachtoffers bleef. De schade van de tramreizigster uit de door de Rechtbank Den Haag beoordeelde zaak zal ongeveer € 1.000.000,00 bedragen, waarvan het grootste gedeelte betrekking heeft op het feit dat deze academisch gevormde vrouw vermoedelijk haar hele leven op een arbeidsongeschiktheidsuitkering aangewezen zal zijn.

Ook in de zaak van de NS-reizigster, die beoordeeld werd door het Hof Amsterdam, was het vermogensnadeel in verband met de arbeidsongeschiktheid de grootste schadecomponent. In beide gevallen is sprake van een vermogensnadeel als genoemd in artikel 28 sub b van het CIV, welke een veelvoud zal bedragen van de limiet van 175.000 rekeneenheden. Het was dan ook juist in verband met de hierboven genoemde schrijnende gevallen dat aandacht en herziening werd gevraagd van de aansprakelijkheidslimieten in het vervoersrecht. Een verhoging van de limiet naar 175.000 rekeneenheden biedt in dit soort gevallen echter geen soelaas. De schade blijft dan nog steeds grotendeels ten laste van de (in deze zaken schuldloze) slachtoffers.

De verschillen in nationale limiteringbedragen voor personenschade zijn onwenselijk en niet opportuun. In de diverse wetenschappelijke publicaties is aangegeven dat het ongerechtvaardigd is, dat degene die in een tram of trein stapt en daarbij zeer ernstig letsel oploopt, zich in een aanzienlijke slechtere positie bevindt, dan degene die door een dergelijk voertuig wordt aangereden (zie o.m. Prof. Lindenbergh, Beperking van aansprakelijkheid bij personenschade van de reiziger, techniek en tendens, AV&S pag. 88 e.v.). Dit probleem wordt met de huidige voorstellen ook niet opgelost.

Voorts is aangegeven dat de oorspronkelijke rechtvaardiging van de limieten, te weten het ondernemingsrisico beheersbaar te houden en de verzekerbaarheid ervan, niet meer maatschappelijk gedragen worden. Dat het risico van de beperkte verzekerbaarheid eenzijdig op de benadeelde wordt afgewenteld, wordt naar huidige opvattingen niet meer aanvaardbaar geacht. Bij de limitering van aansprakelijkheid voor personenschade geldt dit vanwege het karakter van deze schade eens te meer. Het gaat hier om schade aan de mens, terzake waarvan het recht op vergoeding de hoogste prioriteit geniet, omdat zij de mens het meeste raakt en hem treft in de kern van zijn vermogens (zowel materieel als immaterieel). Limieten leiden bovendien tot het onaanvaardbare gevolg, dat degenen met de grootste schades er het hardst door worden getroffen.

De praktijkgevallen (NS-reiziger en trampassagiere) wijzen ook uit, dat de aansprakelijkheidslimieten worden tegengeworpen in individuele gevallen, waarbij het ondernemersrisico en de verzekeraarbaarheid helemaal niet spelen.

Daarbij is door meerdere partijen de vraag gesteld of openbaar vervoersbedrijven c.q. hun verzekeraars dit risico werkelijk niet kunnen dragen. Er lijkt geen goede reden voor te zijn om niet ook voor het spoorwegvervoer een limiet ter hoogte van € 1.000.000,00 per reiziger aan te houden. Het argument dat voor personen, die in een internationale trein een binnenlands traject zouden afleggen, dan een bijzondere situatie zou gelden, overtuigt in dat verband niet. Het lijkt in ieder geval geen aanvaardbaar argument op grond waarvan de verschillen in nationale limiteringsbedragen voor lief genomen zouden moeten worden.

Omdat zowel vanuit de wetenschap, als vanuit andere kringen is aangegeven dat het belang bij handhaving van de limitering in het personenvervoer niet opweegt tegen de bescherming van de individuele rechten van het slachtoffer, zou ik graag zien dat de voorgestelde wijziging van de aansprakelijkheidslimiet per reiziger in het geval van vervoer over spoorwegen nog eens wordt heroverwogen. Indien behoefte bestaat aan een nadere toelichting, ben ik daartoe uiteraard bereid.

Met vriendelijke groet,

PU A handwritten signature in black ink, appearing to be 'J.J. Mos', with a large, stylized flourish.

mw. mr. J.J. Mos

ASP/LSA advocate
verbonden aan Munneke Lourens Advocaten
Postbus 757
2400 AT Alphen aan den Rijn

Bijlagen:

- kopie brief aan de Vaste Kamercommissie d.d. 5 juli 2007
- kopie brief van de Minister van Verkeer en Waterstaat d.d. 8 januari 2008
- kopie artikel Beperking van Aansprakelijkheid bij Personenschade van de reiziger, techniek en tendens van prof. Lindenbergh
- kopie artikel prof. Giesen en mevrouw Emaus in Verkeersrecht 2007 pag. 369 e.v.
- kopie artikel Weg met de limieten bij Ietsel uit Aansprakelijkheid Verzekering en Schade 2003, nr. 4
- kopie van pag. 9 t/m pag. 29 uit het boekje De exceptie van de redelijkheid en billijkheid in het personenvervoer van prof. Haak